

PRIJEDLOG UPUTA I OBRAZACA ZA POSTUPAK OSIGURANJA TEMELJNIH ETIČKIH PRINCIPA U ISTRAŽIVAČKOM RADU UF-a

doc. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić, članica
Etičkog povjerenstva UF-a, travanj 2012.

Predsjednica Etičkog povjerenstva:
doc. dr. sc. Mirna Marić

17. Sjednica Vijeća Odsjeka US i 20. sjednica
Vijeća Odsjeka RiPOiO: 20. travnja 2012.

Etičko povjerenstvo Učiteljskog fakulteta

Članak 1a.

U provedbi Etičkog kodeksa Sveučilišta u Rijeci, Etičko povjerenstvo:

- prati i potiče provedbu Etičkog kodeksa,
- provodi postupke utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa,
- priprema godišnja izvješća o svojem radu, provedenim postupcima utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa i izrečenim sankcijama te ih dostavlja dekanu i Vijeću časti Sveučilišta u Rijeci.

Članak 1b.

U provedbi Etičkog kodeksa istraživanja s djecom, Etičko povjerenstvo osobito:

- prati primjenu etičkih načela u radu s djecom, posebno u istraživanjima, a radi dobrobiti djece,
- ocjenjuje etičku ispravnost pojedinih istraživanja koja se provode na Fakultetu
- na temelju zahtjeva istraživača daje prethodno dopuštenje za istraživanja s djecom
- prosuđuje da li je za istraživanje potreban prethodni pisani pristanak roditelja

Rad Etičkog povjerenstva UF-a

- **PRIJEDLOG UPUTA I OBRAZACA ZA POSTUPAK OSIGURANJA I POŠTIVANJA TEMELJNIH ETIČKIH PRINCIPA U PROVOĐENJU EMPIRIJSKIH ISTRAŽIVANJA PRI UČITELJSKOM FAKULTETU U RIJECI: 3 KATEGORIJE**
- Ovaj se prijedlog ne odnosi na one završne/diplomske radovi koji ne uključuju empirijsko istraživanje (dovoljna **Izjava o akademskoj čestitosti**)

METODA RADA:

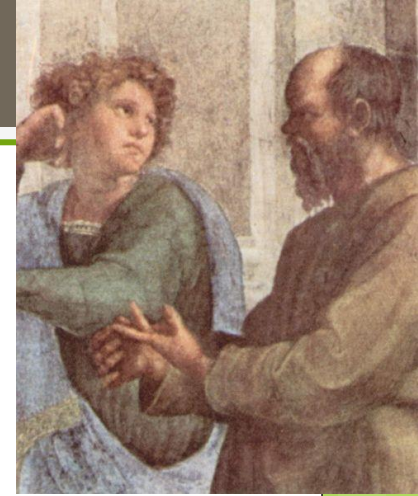
- Polazni materijali sveučilišta u Sloveniji i Hrvatskoj (Filozofski i Medicinski fakulteti) + temeljna literatura iz metodologije istraživanja iz društvenih i obrazovnih znanosti + materijal prodekana za znanost i međ. suradnju
- Prvi prijedlog EP-a: 09. prosinca 2011. upućen dek. kolegiju
- Povratna informacija dekanskog kolegija: 13. ožujka 2012.
- Drugi prijedlog EP-a: 23. ožujka 2012. upućen za Vijeća odsjeka

**PRIJEDLOG UPUTA I OBRAZACA ZA POSTUPAK OSIGURANJA I
POŠTIVANJA TEMELJNIH ETIČKIH PRINCIPA U PROVOĐENJU
EMPIRIJSKIH ISTRAŽIVANJA PRI UČITELJSKOM FAKULTETU U RIJECI**

Mentorstvo...

- PRVA ULOGA MENTORA: biti vođa, savjetnik, tutor, zaštitnik i osoba koja održava disciplinu kod štićenika (Grčka mitologija -> kralj Itake Ulysses pri odlasku u Trojanski rat svojeg sina Telemachusa prepušta MENTORU)
- ...se javlja kada iskusan uzor pruža podršku drugoj osobi, što je priznato kao uspješna profesionalno razvojna strategija u različitim područjima rada (Uttley & Horm, 2008)
- ...je savez dvoje ljudi koji stvara prostor za dijalog koji za posljedicu ima refleksiju, akciju i učenje za oboje (Rolfe-Flett, 2002)
- ...je proces pomoću kojeg profesor olakšava učenje studentu služeći se pritom specifičnom kombinacijom različitih iskustava učenja (Tovey, 1999)
- ...se razlikuje od ostalih interakcija u procesu učenja (Eby, Rhodes & Allen, 2007) i omogućuje mladima napredovanje u karijeri i dobivanje psihosocijalne podrške (Kram, 1985)

Mentorstvo – etički principi u istraživanjima

- Hrvatska sveučilišta definiraju mentorstvo u klasičnom smislu specifičnog načina poučavanja i učenja kroz izravno vođenje i savjetovanje studenata u njihovom radu
- Najviše izraženo tijekom izrade završnih radova, diplomskih radova, magistarskih radova, disertacija, projektnih timova i slično koja se temelje na empirijskom istraživanju
- Provođenje istraživanja – prije i tijekom izrade nacрта istraživanja neophodno je potrebno razmotriti usklađenost i zadovoljenost svih etičkih principa u prijedlogu istraživanja
- Pritom je ULOGA MENTORA IZNIMNO ZNAČAJNA!!!

Završni i diplomski radovi

- Svako istraživanje provedeno u okviru završne/diplomske radnje treba, kao dio standardne dokumentacije, imati i priložen Obrazac (**Potvrdu: A1-obrazac**) da je istraživanje provedeno sukladno etičkim standardima za provedbu istraživanja. Nakon izrade nacrtu istraživanja a prije njegove provedbe mentor ima zadatak provjeriti usklađenost nacrtu istraživanja s etičkim principima u istraživačkom radu, te u skladu s time savjetovati studenta.
- Prvu i osnovnu procjenu usklađenosti istraživanja u svrhu izrade završne/diplomske radnje s etičkim principima u istraživanjima provodi mentor. U svrhu te procjene na raspolaganju mu stoje dokumenti: **Etički kodeks Sveučilišta u Rijeci, Etički kodeks istraživanja s djecom, TE MNOGI DRUGI...** Ukoliko mentor procijeni da su svi etički principi zadovoljeni u predloženom istraživanju, izdaje Odobrenje za provedbu istraživanje, odnosno Potvrdu mentora (**A1-obrazac**). Ovo Odobrenje potpisuju i mentor i student koji provodi istraživanje u okviru izrade svoje završne/diplomske radnje; mentor u svrhu davanja odobrenja, a student u svrhu vlastite svjesnosti i odgovornosti pri provođenju istraživanja. Mentor ne izdaje odobrenje, te daje upute studentu za prijavu nacrtu istraživanja Etičkom povjerenstvu Učiteljskog fakulteta u Rijeci u slijedeće dvije situacije:
 - Ukoliko se radi o istraživanju koje za ispitanike ima djecu do 14. godine života, mentor je obavezan upoznati studenta s postupkom prijave nacrtu istraživanja Etičkom povjerenstvu Učiteljskog fakulteta u Rijeci.
 - Ukoliko se radi o istraživanju koje na bilo koji drugi način mentora stavlja u dvojbu po pitanju usklađenosti istog istraživanja s bilo kojim od etičkih principa u istraživačkom radu.
- Zaključno, tek nakon izvršene procjene mentora i potpisanog odobrenja (koje se pohranjuje s ostalom dokumentacijom studenta u Studentsku službu), ili ukoliko je potrebno procjene Etičkog povjerenstva i potpisanog odobrenja od strane Etičkog povjerenstva za provedbu istraživanja, student može pristupiti provedbi istraživanja
- Da bi student mogao formalno dobiti pristanak ulaska u određenu instituciju (školu, vrtić i slično) i formalno informirati o provedbi istraživanja sve relevantne dionike potrebno je prije provedbe istraživanja zatražiti POTVRDU O ISTRAŽIVANJU ZA POTREBE IZRADE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA (**A2-obrazac**) od strane mentora/dekana Učiteljskog fakulteta u Rijeci

PRIJEDLOG ODOBRENJA ZA PROVEDBU ISTRAŽIVANJA – POTVRDA MENTORA

Na temelju uvida u nacrt i plan provedbe istraživanja, te u sve instrumente i postupke čija se primjena planira, mentor: _____ potvrđuje da istraživanje u svrhu izrade završnog/diplomskog rada pod nazivom:

_____ studenta/ice:

_____ udovoljava etičkim načelima propisanim Etičkim kodeksom Sveučilišta u Rijeci, Etičkim kodeksom istraživanja s djecom i relevantnim Etičkim kodeksom struke, te se provedba istraživanja odobrava. Student svojim potpisom daje suglasnost da je razumio sve etičke principe relevantne za istraživanje te se obvezuje da će ih tijekom provedbe istraživanja poštivati.

Mentor:

Student:

Rijeka, _____

Potvrda o istraživanju za potrebe izrade diplomskog rada – DEKAN/MENTOR

LOGO FAKULTETA I OSNOVNI PODACI

Rijeka, XX. xxxxxxxx 2012. god.

Čelniku ustanove ili organizacijske jedinice
Naziv ustanove
Adresa ustanove

Predmet: Potvrda o istraživanju za potrebe izrade završnog/diplomskog rada

Poštovani,

student(ica) Učiteljskog fakulteta u Rijeci *ime i prezime studentice* izrađuje diplomski rad *Naslov diplomskog rada* pod vodstvom *ime mentora*. U tom pogledu, mentor je odgovorna osoba za provedbu ovog istraživanja. U okviru istraživačkog dijela svog rada, studentu/ici je potrebna pomoć i suradnja Vaše ustanove. Molim Vas da u skladu s mogućnostima i pravilima Vaše ustanove odobrite provođenja ovog istraživanja.

Potrebni kontakt podaci o mentoru i studentu/ici i opis aktivnosti koje bi se provodile nalaze se u prilogu ovog dopisa. Ukoliko su Vam s obzirom na karakter istraživanja potrebne dodatne informacije, slobodno nam se obratite.

Zahvaljujem Vam na suradnji.
Srdačan pozdrav

Prilog: Kontakt podaci i detaljan opis aktivnosti

Mentor:
Ime i prezime mentora

Dekanica Učiteljskog fakulteta u Rijeci
prof. dr. sc. Jasna Krstović

Privitak: Kontakt podaci i detaljan opis aktivnosti

Kontakt podaci i detaljan opis aktivnosti

Informacije koje je potrebno dostaviti ustanovi u kojoj se provodi istraživanje

Informacije o mentoru

Ime i prezime:

Elektronska pošta:

Kontakt telefon:

Informacije o studentu

Ime i prezime:

Elektronska pošta:

Kontakt telefon:

Kratak opis istraživanja

- Svrha i cilj istraživanja
- Metoda prikupljanja podataka, garancija anonimnosti i povjerljivosti podataka
- Povratna informacija o rezultatima istraživanja (kada i kako će se dati povratna informacija)

ISTRAŽIVAČKI PROJEKTI, STRUČNI RADOVI I OSTALA ISTRAŽIVANJA

- Oni će nastavnici Učiteljskog fakulteta u Rijeci kod kojih se od strane Povjerenstva za odobrenje nacrtu istraživanja/projekta izričito procedurom traži kod prijave novih projekata ili istraživanja za/u Evropskoj uniji odobrenje nacrtu istraživanja od strane Etičkog povjerenstva, prijaviti svoj nacrt istraživanja Etičkom povjerenstvu UF-a.
- Svi će nastavnici Učiteljskog fakulteta u Rijeci pri izradi nacrtu drugih istraživanja/projekata, a koja se provode na djeci kao ispitanicima do 14. godine života OBAVEZNO uključivati i proceduru odobrenja provedbe istraživanja od strane EP-a.
- O prijavi novih istraživanja, dijelova istraživanja ili proširenja istraživačke metodologije prethodno odobrenih projekata odluku o upućivanju u proceduru EP-a donosi glavni istraživač.
- Procedura prijavljivanja za dobivanje odobrenja provedbe istraživanja od strane Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta u Rijeci za sve je jednaka i uključuje predaju ispunjenog Obrasca za prijavu istraživanja Etičkom povjerenstvu (**B1-obrazac**) od strane nositelja/voditelja istraživanja, te drugi dokument koji se navodi u B1-obrascu (**B2-obrazac**).
- Ukoliko je to potrebno, nositelj/voditelj projekta može zatražiti i dobiti POTVRDU O ISTRAŽIVANJU ZA POTREBE IZRADE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA (**A2-obrazac**) od strane mentora/dekana UF-a, kako bi mogao formalno dobiti pristanak ulaska u određenu instituciju (školu, vrtić i slično) i formalno informirati o provedbi istraživanja sve relevantne dionike.

ISTRAŽIVANJA KOJA ZA ISPITANIKE IMAJU DJECU DO 14. GODINE ŽIVOTA

- Za sva ostala istraživanja koja nisu navedena u prethodnim kategorijama A i B, a koja uključuju kao ispitanike djecu do 14. godine života, **OBAVEZNO** je potrebno prijaviti nacrt istraživanja za dobivanje odobrenja provedbe istraživanja od strane Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta u Rijeci.
- O prijavi novih istraživanja, dijelova istraživanja ili proširenja istraživačke metodologije prethodno odobrenih projekata odluku o upućivanju u proceduru EP-a donosi glavni istraživač.
- Procedura prijavljivanja za dobivanje odobrenja provedbe istraživanja od strane Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta u Rijeci za sve je jednaka i uključuje predaju ispunjenog Obrasca za prijavu istraživanja Etičkom povjerenstvu (**B1-obrazac**), te druge dokument koji se navodi u B1-obrascu (**B2-obrazac**).
- Ukoliko je to potrebno, nositelj/voditelj projekta može zatražiti i dobiti **POTVRDU O ISTRAŽIVANJU ZA POTREBE IZRADE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA** (**A2-obrazac**) od strane mentora/dekana UF-a, kako bi mogao formalno dobiti pristanak ulaska u određenu instituciju (školu, vrtić i slično) i formalno informirati o provedbi istraživanja sve relevantne dionike.

PRIJEDLOG OBRASCA ZA PRIJAVU ISTRAŽIVANJA ETIČKOM POVJERENSTVU ZA ISTRAŽIVANJA S LJUDIMA

- Uloga Etičkoga povjerenstva za istraživanja s ljudima i djeci jest zaštititi prava, dostojanstvo i dobrobit sudionika u istraživanjima koje provode članovi Odsjeka za Učiteljski studij i Odsjeka za Predškolski odgoj Učiteljskog fakulteta u Rijeci, studenti preddiplomskog i diplomskog (redovnog i izvanrednog) studija, te njihovi suradnici.
- Ukoliko se to traži ili je mentor tako procijenio, dužnost je svakog istraživača podnijeti zahtjev za odobrenje provedbe istraživanja koje uključuje ljude i djecu kao ispitanike i bez toga odobrenja ni jedno se istraživanje ne smije provoditi.
- Svaki istraživač je dužan podnijeti zahtjev za odobrenje istraživanja, koji je u skladu s napucima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Rijeci i Etičkog kodeksa istraživanja s djecom, te Poslovnika Etičkog Povjerenstva Učiteljskog fakulteta u Rijeci.
- Zahtjev za odobrenje istraživanja treba sadržavati informacije ispunjene u ovom obrascu, prateće mjerne instrumente (ako nisu komercijalne naravi, te stoga dostupni) i **INFORMIRANI PRISTANAK SUDIONIKA ZA ISTRAŽIVANJE (Obrazac-B2)**.
- **EP trenutno istražuje i prikuplja Etičke kodeksa svih struka koje imaju značajnu ulogu u radu Učiteljskog fakulteta (za sada imamo: Etički kodeks Evropske federacije udruga psihologa, Etički kodeks psihologa Hrvatske psihološke komore, Etički kodeks socijalnih pedagoga, Etički kodeks Odbora za Etiku u znanosti i visokom obrazovanju...! TRAJIMO JOŠ...)**

PRIJEDLOG POSTUPKA DOBIVANJA PRISTANKA SUDIONIKA NA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI

- **Pristanak na sudjelovanje u istraživanju** (u daljnjem tekstu *Pristanak*) mora tražiti svaki istraživač Učiteljskog fakulteta u Rijeci, kao i student preddiplomskog i diplomskog studija pri Odsjeku za razrednu nastavu i pri Odsjeku za predškolski odgoj Učiteljskog fakulteta u Rijeci koji provodi istraživanje u sklopu svojeg završnog ili diplomskog rada ili kakvog drugog istraživanja. Studenti preddiplomskog i diplomskog studija **Pristanak** moraju prenijeti ili predati na uvid mentoru ili drugom nastavniku Odsjeka pod čijom se supervizijom istraživanje provodi, i to prije početka provedbe istraživanja, odnosno prikupljanja podataka. Mentor će tada procijeniti zahtijeva li istraživanje dodatnu odluku Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta u Rijeci.
- **Pristanak** je sastavni dio dokumentacije koju istraživač mora imati i na zahtjev Etičkog povjerenstva Učiteljskog fakulteta dati na uvid i obvezan je kad su ispitanici djeca do 14. godine.
- **Pristanak** mora sadržavati sve elemente i informacije koji su u formularu navedeni (naziv istraživanja, ime istraživača i/ili odgovorne osobe, svrhu istraživanja, postupak istraživanja, objašnjenje rizika, stres a i neugode za sudionike, te ostale informacije).
- **Pristanke** je potrebno pohraniti i čuvati najmanje 5 godina od obrane rada ili objavljivanja rada.

***HVALA NA
PAŽNJI!***

***...slijedi
rasprava...***

